

מדריך לגוננת - יציאה לטיול

ולדמיין). עם זאת החוץ גם מתחבר לתוכנית הלימודים: הטיול הינו מקום לגילוי וחקר. הלמידה רלוונטית כי היא עולה מתוך שאלות הילדים ותחומי העניין שלהם.

חיבור למקום: חיזוק תחושת השייכות והחיבור אל המקום, לקהילה אליה אנו שייכים. כשחוזרים שוב ושוב לאותו מקום הוא הופך להיות "המקום שלנו": השדה שלנו, העץ שלנו. ומה ששלנו, אנחנו נשמור עליו, נדאג לו ונטפח אותו.

וכמובן שהמטרה הנרחבת יותר, היא **לפתח תחושת שייכות** לא רק לשכונה, אלא להגדיל את מעגל השייכות – לעיר, למדינה, וכמובן – לעולם שלנו

ערכים של כבוד ושמירה על הטבע: איך מחנכים ילדים לאהוב, להוקיר ולכבד את הסביבה הטבעית? יוצאים איתם לטיולים. מאפשרים להם לחוות תופעות טבעיות ומחברים אותם לעולם היצורים החיים

חיזוק תחושת המסוגלות: התמודדות עם מרחב שאינו מותאם לילדים (טופוגרפיה וטקסטורה משתנה), אינטראקציות חברתיות מגוונות וחופשיות, מרחב לביטוי אישי.

מה חשוב לדעת כשיוצאים לטיול?

- **תהליך הדרגתי** – ניתן להתחיל בסיוורים קצרים מאוד או לבחור פעילות שנשות הצוות מרגישות נוח לעשות, כגון קריאת סיפור, פעילות ספורטיבית, ארוחת בוקר ועוד.
- **גבולות** – יש לקבוע עם הילדים את "גבולות הגזרה" שבהם ניתן לשהות.
- **הפעלת חושים** – לכוון את הילדים לגעת, להריח, להקשיב.
- **גמישות וספונטניות** – גם אם תכננו סיור בנושא מסוים, חשוב לדעת לשנות בהתאם למה שנמצא בשטח, בהתאם למה שמסקרן את הילדים ולמה שמעניין אותם. חשוב להיות קשובות למה שעולה מהם.
- **לשוטט ולבהות** – חשוב לשמור על איזון בין פעילות מובנית וזמן שהייה. תנו לילדים זמן חופשי ללא הכוונה כדי לשוטט ולעוף על כנפי הדמיון.

בעבר היה הטבע חלק משמעותי מעולמם של ילדים. כיום רבים מהילדים במדינות המערב, גדלים כשהם מוקפים בטכנולוגיה. הם כבר לא חווים טיפוס על עצים, מפגש עם חיות בר או ריצה במרחבי שדה פתוח. גם בגיל הרך, הילדים שוהים בתוך מבנה כזה או אחר רוב שעות היממה וכמעט ולא מבליים בחוץ.

יציאה לטיול מחוץ לגן, גם אם לאותו מקום וגם אם למקומות שונים, היא הזדמנות להפגיש את הילדים עם הטבע בצורה קבועה ומשמעותית.

יציאה החוצה היא מקור לשמחה, הנאה, רוגע, שלוה ואופטימיות. היא מחזקת את הסקרנות הטבעית של הילדים ומאפשרת פליאה מהעולם המרתק שסביבנו. אנחנו יודעים ומבינים, שבכדי לגדל ילדים בריאים ותרבות בריאה, חשוב לאפשר להם לשהות בחוץ, לנוע במרחבים פתוחים, לרוץ, לשחק, לטפס על עצים ולגעת בחומרים טבעיים.

חוסן: מחקרים רבים כבר הוכיחו כי לשהייה בחוץ ובטבע יש קשר חיובי עם חוסן פיזי ונפשי. השהייה בחוץ משפרת יכולות קוגניטיביות וביצועים אקדמיים, מעלה את יכולת הקשב והריכוז. היא גם משפרת את החוסן הגופני (יכולות מוטוריות, שיווי משקל, חידוד ושיפור הראייה, מגוון גירויים חושיים).

למידה: כשנמצאים בחוץ הלמידה נעשית בצורה חווייתית ובלתי אמצעית. לא צריך חוברות עבודה, דפי עבודה או ערכות מוכנות. פשוט להביט, לחוש, למשש – ולשאול שאלות (ולא חייבים לדעת את התשובות, אפשר לנחש

- **פחות תשובות, יותר שאלות** - חשוב לתת שם ולהגדיר כל דבר שפוגשים, אבל יותר חשוב לדעת להתבונן, להתפלג, לתאר את מה שאנו רואים. בשלב מאוחר יותר נלמד יחד עם הילדים את שמות הציפורים, העצים הפרחים וכו'.
- **קשר לקהילה** - ננסה דרך הטיול להכיר את האנשים שסביבנו. שכנים נחמדים, בעלי מקצוע, מקומות מעניינים וכו'.

מתודות ביציאה לטיולים

- **משקפי תשומת הלב** - נאמר לילדים: בואו נרכיב את משקפי תשומת הלב הדמיוניים שלנו, בעזרתם נהפוך לבלשים ונשים לב לדברים. נוכל למצוא סימנים לבע"ח כמו עקבות, עלה אכול, נוצה ועוד, או סימנים לבני אדם (ואז אולי נדבר על ההבדל בין מה שמשאירות החיות לבין מה שמשאירים האנשים). המשחק מאפשר לילדים להתרכז ולהתמקד בתוך כל שפע הדברים שיש בחוץ.
- **מצאתי שיחקתי** - משחק ושימוש בחומרים שאנחנו מוצאים בזמן הטיול (ענף, עלים, תרמילי צמחים...). מאפשר חיבור לכאן ולעכשיו ופיתוח הדמיון.
- **דואר סביבה** - נשלח את הילדים, ה"דוורים", להביא לנו מה שאנחנו מבקשות מהם: חומרים מהטבע, חומרים שהאדם השאיר, עדות לבעלי חיים, עלה שלכת, פרח, אבן מעניינת...
- **הצל שלי ואני** - לא חייבים לשחק ולחקור רק דברים מוחשיים כמו בעלי חיים, צמחים וחומרי טבע. אפשר גם לשחק באור וצל (צלליות). יש עוד הרבה אפשרויות, וגם אתן יכולות לעוף על כנפי הדמיון ולהמציא משחקי חוץ.

טיפ שלנו: חשוב להכניס את הטיולים גם לתוך הגן. תעדו את הטיולים שלכם בעזרת צילום, ציור, חומרי טבע שאספתם והבאתם לגן. אפשר להכין קלטר תיעוד, תערוכת ציורים, משחקים, פינה מיוחדת ועוד.